

บทคัดย่อภาษาไทย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพ บทบาท ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรค ความต้องการและความคาดหวังพร้อมทั้งแสวงหาแนวทางที่พึงประสงค์ในการใช้สื่อท้องถิ่นเพื่อการสื่อสารสุขภาพในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เกิดประโยชน์สูงสุด เก็บข้อมูลในจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดนครราชสีมา ด้วยเครื่องมือ 4 ประเภทเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ (1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสื่อท้องถิ่น อาทิ หัวหน้าฝ่ายผังรายการ โทรทัศน์ นักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงคลื่นหลัก ผู้รับผิดชอบการกระจายเสียงของหอกระจายข่าว เป็นต้น จำนวน 20 คน (2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับประชาชน จำนวน 80 (3) แบบสอบถามประชาชนที่เปิดรับสื่อท้องถิ่น จำนวน 400 คน (4) แบบวิเคราะห์เนื้อหาสื่อท้องถิ่นทั้ง 5 ประเภท ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นหลัก สถานีวิทยุชุมชน หอกระจายข่าว หนังสือพิมพ์ และเคเบิลทีวี

ผลการวิจัย พบว่า (1) สื่อท้องถิ่นมีศักยภาพด้านผู้บริหาร คือ ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดรูปแบบการนำเสนอของสื่อท้องถิ่น ศักยภาพด้านคุณลักษณะของสื่อ คือ มีความน่าเชื่อถือ อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน มีช่วงระยะเวลาการนำเสนอที่แน่นอนและนำเสนอข้อมูลภายในท้องถิ่น ศักยภาพด้านบริหารจัดการ ส่วนใหญ่มีอิสระในการดำเนินงานสามารถกำหนดรูปแบบและสัดส่วนเนื้อหาได้ตามต้องการ (2) บทบาทของสื่อท้องถิ่น คือ การแจ้งข้อมูลข่าวสาร การให้ความรู้ และประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนในท้องถิ่น (3) ปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสารสุขภาพ ได้แก่ การขาดความเป็นอิสระในการดำเนินรายการ ขาดงบประมาณในการนำเสนอเนื้อหาด้านสุขภาพอนามัย ความนิยมของประชาชนในการเปิดรับลดลง เทคโนโลยีการส่งกระจายเสียงไม่ทันสมัย สื่อมวลชนขาดความรู้และประสบการณ์ ขาดทักษะในการผลิตเนื้อหาที่มีความน่าสนใจ (4) ความต้องการ และความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อสื่อท้องถิ่น ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมากด้านคุณสมบัติของข้อมูลที่ได้รับจากสื่อท้องถิ่น ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเปิดรับข่าวสารด้านสุขภาพอนามัยจากสื่อท้องถิ่น ด้านคุณภาพของเนื้อหาด้านสุขภาพอนามัยที่ได้รับจากสื่อท้องถิ่น ด้านจำนวนหรือปริมาณของเนื้อหาด้านสุขภาพอนามัยที่มีในสื่อท้องถิ่น และมีความพึงพอใจที่ระดับเฉย ๆ ในด้านคุณสมบัติทางกายภาพของสื่อท้องถิ่น ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังที่ระดับคาดหวังมากด้านคุณสมบัติของข้อมูลที่ได้รับจากสื่อท้องถิ่น ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเปิดรับข่าวสารด้านสุขภาพอนามัยจากสื่อท้องถิ่น ด้านคุณสมบัติทางกายภาพของสื่อท้องถิ่น ด้านคุณภาพของเนื้อหาด้านสุขภาพอนามัยที่ได้รับจากสื่อท้องถิ่น ทั้งนี้ ความพึงพอใจและความคาดหวังของประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน ที่ความสัมพันธ์ในระดับต่ำ โดยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ประชาชนกลุ่มตัวอย่างเสนอแนะให้ปรับปรุงด้านผู้ดำเนินรายการว่าควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะถ่ายทอด มีความ

น่าเชื่อถือ ด้านตัวสื่อท้องถิ่น ควรนำเสนอเนื้อหาที่สามารถเข้าใจได้ง่าย ด้านการนำเสนอรายการควรนำเสนอข้อมูลที่สามารถเข้าใจได้ง่าย (5) แนวทางที่พึงประสงค์ในการใช้สื่อท้องถิ่นเพื่อการสื่อสารสุขภาพในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีดังนี้ ด้านการสื่อสารสุขภาพที่พึงประสงค์ ควรปลูกฝังความคิดแก่สื่อท้องถิ่นว่าหน้าที่ในการให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยเป็นหน้าที่หนึ่งของสื่อท้องถิ่น ด้านเนื้อหาสุขภาพอนามัยที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความรู้เรื่องอาหารที่นำไปสู่โรค ความรู้เรื่องโรคภัยไข้เจ็บ สาเหตุ อันตราย และผลกระทบ ด้านบทบาทที่พึงประสงค์ของสื่อมวลชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการสื่อสารสุขภาพ ได้แก่ บทบาทในการให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน การรณรงค์เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน โรคภัยไข้เจ็บ การดูแลสุขภาพให้แข็งแรง และควรมีการสร้างเครือข่ายสุขภาพอนามัยภายในท้องถิ่น

Abstract

This research aims to study the health communication, in rural areas of the northeastern region, by local media, in terms of their potentials, roles, factors contributing to problems and barriers, demands and expectations of community members as well as seeking guidelines to maximize the health communication in the area.

The research comprises of data collecting from focus groups in Khon Kaen and Nakhon Ratchasima provinces with four researching tools including (1) Semi-structure interviews with 20 local media personals inclusive of chiefs of television programming department, major radio DJs and managers of broadcasting tower in villages. (2) Semi-structure interviews with 80 audiences/general people. (pls help choose a proper word: Nong) (3) Interviews 400 audiences of local media. (4) Analysis of five kinds of local media comprising of major radio broadcasting, community radio broadcasting, broadcasting towers, newspapers and cable TV.

The research found that (1) Local media obtains potentials in health communication for their executives, qualification and management. In details, those executives themselves are the planners for contents and presentations. Their qualification potential is based on being reliable sources of information and having proximity to local audiences. It also has certain time of broadcasting while information is of local interest. The potential of local media management is shown in their independence, mostly, in operating and the planning of contents and presentation. (2) The role of local media is mainly for providing information and educating people in communities about health issues. (3) Problems and obstacles in health communication are including the lacking of independence in broadcasting, budget inadequacy in providing health issues, the declining of local media popularity, the outdated technology for broadcasting, the insufficiency of knowledge and experience as well as the lacking of skills to produce interesting contents. (4) The requirement and expectation of people toward local media. The sample groups have high level of satisfaction for the media qualifications of information they received, as well as the benefit from health issues they learn from local media, the quality of content concerning health from the media and the frequency and quantity of health content in the local media. The sample groups express satisfaction, more or less, toward physical qualification of local media. Meanwhile these focus groups have high level

of expectations on content qualifications and the benefit of health content they receive from the media as well as those content's physical qualification and their quality. The relationship between satisfaction and expectation was low level in the same direction at .01 level of statistical significance. In addition, the sample groups recommend that DJs are needed some improvements. They should have knowledge and understanding on broadcasting contents and be reliable. The local media themselves should simplify the information so audiences are able to understand easily. While the presentation should broadcast content which is easy to understood too. (5) Suggested guideliness of employing the local media in health communication are including; on health communication approach, the local media should be implanted with the responsibility, among various duties, to promote health information in their communities; on health content approach, the information should concern harmful foods, illness, their causes and consequences; on expected roles of the local media in the northeastern region, they should created roles to educate people about health, to campaign for health prevention, to create health promotion and build up the health network in communities.

